

КАДРИ БУДОВАМ

Г А З Е Т А   З А С Н О В А Н А   У   1 9 3 2   Р О Ц І

№3 (1782) БЕРЕЗЕНЬ 2020 РОКУ

Рисунок Ю.О. Письмака

3 8 БЕРЕЗНЯ!

8 березня традиційно в Україні відзначається свято – Міжнародний жіночий день.

Цей день – чудова можливість і нагода чоловікам ще раз висловити свою вдячність, своє захоплення, свою любов.

Споконвіку відомо, що каріатида, це одночасно символ і важливий архітектурний елемент, який поєднує у собі жіночу красу і дуже відповідальну тектонічну функцію опірної конструкції, яка сприймає навантаження від антаблементу... Це метафора того, що на крихких жіночих плечах також тримається світ.

Дорогі наші найчарівніші, найкращі!

Бажаємо Вам завжди бути щасливими, відчувати любов і повагу, задоволення від успіхів в улюбленій справі Вашого життя, міцного здоров'я, миру, добробуту, творчих злетів і значних досягнень. І хай міцне чоловіче плече завжди підтримує Вас у житті.

Чоловіки Академії

ЩИРО ВІТАЄМО СПІВРОБІТНИКІВ КАФЕДРИ РИСУНКА, ЖИВОПИСУ ТА АРХІТЕКТУРНОЇ ГРАФІКИ!

16 березня 2020 р.
Ювілейний День народження відзначила завідувачка кафедри Рисунок, живопису та архітектурної графіки кандидат педагогічних наук, доцент Григор'єва Валентина Борисівна.

Валентина Борисівна очолює кафедру Рисунок, живопису та архітектурної графіки АХІ ОДАБА з вересня 2017 року. Вищу освіту В. Б. Григор'єва здобула на Художньо-графічному факультеті Одеського педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського, який вона закінчила у 1982 році. Захист її

Григор'єва Валентина Борисівна, к.п.н., доцент.

кандидатської дисертації з теорії та методики образотворчого мистецтва відбувся у 1998 році (науковий керівник – професор О. С. Риндін). Валентина Борисівна Григор'єва працює в Одеській державній академії будівництва та архітектури з 1999 року по теперішній час, тобто більш ніж 20 років. На високому професійному і методичному рівні викладає дисципліни «Рисунок» і «Живопис» для студентів 2-х та 4-х курсів архітектурної спеціальності. В. Б. Григор'єва – авторка близько 40 наукових і науково-методичних праць, учасниця низки художніх виставок різного рівня, у тому числі і персональних. Під керівництвом доцента В. Б. Григор'євої кафедра Рисунок, живопису та архітектурної графіки досягла значних успіхів, к числу яких можна віднести «Полтавську перемогу» – успіх багатьох наших студентів на Всеукраїнському (а фактично – Міжнародному) конкурсі архітектурного

рисунок в Полтаві 2019 р. Велике зацікавлення глядачів викликали організовані кафедрою виставки художніх творів студентів і викладачів кафедри як в Академії, так і за її межами (Одеському обласному центрі української культури, «Будинку з Янголом» та інших галереях).

Вельмишановна Валентино Борисівно!

Щиро вітаємо Вас з Ювілейним Днем народження! Прийміть наші поздоровлення і найкращі побажання: щастя, радості, міцного здоров'я, добробуту, натхнення, нових високих творчих досягнень і величних звершень у шляхетній справі розвитку вищої архітектурної і художньої освіти.

Ректорат, профспілковий комітет співробітників, дирекція Архітектурно-художнього інституту, творчий колектив кафедри Рисунок, живопису та архітектурної графіки, редакція газети «Кадри – будовам»

Талановиті, віддані мистецтву і шляхетній справі художньої підготовки майбутніх зодчих, берегині великих традицій класичної культури - жінки кафедри Рисунок, живопису та архітектурної графіки напередодні Міжнародного жіночого дня

Професор Риндін Олександр Семенович

6 березня відсвяткували 80-річчя чудової, високоосвіченої людини, художника, вчителя, професора, кандидата педа-

ЮВІЛЕЙ ПРОФЕСОРА О. С. РИНДИНА

гогічних наук, доцента кафедри Рисунок, живопису та архітектурної графіки Риндіна Олександра Семеновича.

Олександр Семенович був засновником та першим деканом Художньо-графічного факультету Уфимського державного педагогічного інституту, завідувачем кафедри Рисунок Художньо-графічного факультету Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. За свою багаторічну працю надрукував багато науково-методичних статей, видав 2 підручники з теорії та практики живопису, брав участь у художніх виставках різного рівня та проводив власні персональні виставки. Риндін Олександр Семенович був першим керівником аспірантури в Україні у 1998 році за напрямом 13.00.02 - Теорія та

методика образотворчого мистецтва (під його керівництвом захищено 2 кандидатські дисертації).

Життєвий досвід, багаторічна професійна та педагогічна майстерність, художній смак набули продовження та розвиток в успіхах багатьох поколінь учнів, які з великою повагою та вдячністю згадують Олександра Семеновича.

Висловлюємо Вам подяку за великий внесок у підготовку майбутніх фахівців в галузі архітектури та образотворчого мистецтва, та бажаємо Вам міцного здоров'я та творчої наснаги, довгих років активного, повного неймовірних відкриттів та цікавих подій життя. Нехай кожен день дарує Вам яскраві зустрічі, приємні враження та щасливі миттєвості повново-

дної ріки постійного щастя у колі близьких та люблячих людей.

Вельмишановний Олександр Семеновичу!

Щиро вітаємо Вас з Ювілейним Днем народження! Прийміть наші поздоровлення і найкращі побажання: нових творчих злетів, щастя творчості, міцного здоров'я, натхнення на нові звершення!

Ректорат, профспілковий комітет співробітників, дирекція Архітектурно-художнього інституту, творчий колектив кафедри Рисунок, живопису та архітектурної графіки редакція газети «Кадри – будовам»

ВИДАТНІ ДОСЯГНЕННЯ НАШИХ МИТЦІВ

На урочистому відкритті обласної виставки художніх творів, присвяченої 206-й річниці з дня народження Тараса Шевченка 9 березня 2020 р. медаллю «За служіння мистецтву» ВО «Країна» нагороджено завідувачку кафедри Образотворчого мистецтва Архітектурно-художнього інституту ОДАБА, доцента Герасимову Джавіду Львівну. Нагородження здійснене за поданням Одеської обласної організації Національної спілки художників України.

Щиро вітаємо нагороджену і бажаємо подальших творчих звершень на благо рідної *Alma mater* і України.

Світлина Валерія Цоніна

Експозиція виставки. Світлини Божко Є.М.

ВИСТАВКА ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ КАФЕДРИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ЦЕНТРІ БОЛГАРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

У виставковій залі Всеукраїнського центру Болгарської культури 18 лютого 2020 року відкрилась унікальна у своєму роді виставка, на якій експонуються твори викладачів-художників кафедри Образотворчого мистецтва, художньої

школи ім. К. Костанді, їхніх студентів та учнів. Викладачі кафедри, які брали участь у виставці закінчили нашу Академію, кафедру Образотворчого мистецтва (а саме Божко Є. М., Спорнік М. В., викладачі школи ім. К. Костанді:

Асистенти кафедри Образотворчого мистецтва АХІ ОДАБА Божко Є.М., Спорнік М.В. зі студентами, які брали участь у виставці.

На відкритті виставки директор ВЦБК Терзі Д.Ф., викладачі, студенти, учні. Світлина Божко М.М.

Фрагмент інтер'єру, ВЦБК, Світлина Божко Є.М.

Шишман З. І., Тагирця І. Г., Коваль Л. С.). Їх ведучим викладачем був Сакалюк Володимир Миколайович. Директор Всеукраїнського центру болгарської культури, Заслужений працівник культури України Терзі Дмитро Федорович був ініціатором заходу, де студенти та учні мають унікальну можливість розташувати свої твори поруч з викладачами. Участь у такій виставці – важливий крок у навчанні студента-художника. Вперше в історії кафедри студенти першого курсу взяли участь у обласній виставці такого високого рівня та були нагородженні

Почесними Грамотами «За участь у виставці живопису, графіки, малюнку, присвяченої Дню Святого Тріфона, за внесок у розвиток та популяризацію культури та мистецтва в суспільному житті».

Слід відмітити, що у 2016 році учні Сакалюка В.М., будучи студентами 3-го курсу, які нині є викладачами, брали участь у груповій студентській виставці також у Всеукраїнському центрі

Болгарської культури. Цей факт підкреслює, що Одеська державна академія будівництва та архітектури буде професійні кадри, які продовжують кращі традиції академічної школи.

БОЖКО Є. М.,
асистент кафедри
Образотворчого мистецтва,
член Національної спілки
художників України

УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ КОНКУРСІ STEEL FREEDOM

Восени 2019 року ми взяли участь у Всеукраїнському конкурсі Steel Freedom. Конкурс відбувався по двом напрямкам: проєкт соціального офісу та проєкт житлового комплексу.

Ми створили проєкт соціального офісу з громадською приймальною міської голови в місті Маріуполь. Спочатку ми продумали плануван-

грали її за рахунок функціональних перфорованих панелей.

Ми вирішили використовувати екстенсивне озеленення даху другого поверху, тому що покрівля - це п'ятий фасад будівлі, а також для зниження витрат на кондиціонування, продовження життя даху і захисту будівлі від перегріву в спеку. Обрали саме екстенсивне озе-

лення самого офісу з урахуванням ергономічності, знайшли найбільш логічне розташування основних приміщень, а потім перейшли до оформлення зовнішнього вигляду нашої споруди. Ми поставили перед собою певну задачу, а саме: зробити не просто ефектну картинку, а запроєктувати справжню будівлю, взявши до уваги усі деталі, враховуючи можливості реалізації нашого проєкту, тому ще на початку роботи довелось звернутись до рекомендованої продукції партнерів. Після того як ми зробили невелике дослідження різних способів застосування металу на фасаді, ми прийшли до остаточного висновку.

Тож наша основна ідея полягала в простоті, корисності та індивідуальності. Цього ми досягли за допомогою унікальних металевих перфорованих панелей на фасадах, завдяки їх використанню ми змогли дешево, але при цьому цікаво урізноманітнити прямокутний обсяг будинку. Малюнок перфорації ми вигадували самі, тому впевнені в його неповторності. У нас велика площа скління, але використовуючи саме ці панелі ми відрегулювали мікроклімат всередині приміщень. Таким чином ми взяли просту форму, яку легко можливо реалізувати та обі-

ленення, тому що воно не потребує великої кількості ресурсів. Завдяки цьому, ми хотіли наблизитись до чогось природнього та показати, що використовуючи лише металеві конструкції ми не забуваємо піклуватись про довкілля.

Також на фасаді ми використали металеві перголи для виділення вхідної групи та назви офісу "Social Office", а за рахунок них - перголи на другому поверсі композиційно виглядають одним цілим.

Що стосується матеріалів з яких ми створювали наш проєкт, звернувшись до рекомендованої продукції партнерів, ми знайшли усе необхідне. Перфоровані панелі пропонуємо виконати зі сталі з полімерним покриттям від партнера SSAB GreenCoat, так як ми детально вивчили їх склад та побачили, що вони не лише дуже міцні, а й екологічно чисті, і саме те що вони покриті тонким шаром цинку ідеально підходить для подібних панелей, а завдяки великій кількості кольорової палітри, ми змогли підібрати потрібний колір Pebble Grey RR21 / SS0011, для фасадів. Ми також скористались цим матеріалом для облицювання першого поверху, обрали панелі кольором Walnut Brown RR32 / SS0387, на другому та третьо-

му - Nordic White RR1H3 / SS0020.

Для виготовлення пергол ми обрали сталь від SSAB Cor-teen, так як ми хотіли, щоб матеріал нагадував дерев'яні бруси, а колір патини, яка утворюється на сталі нам підходить.

Ми взяли енергоефективні вікна від партнера VEKA - провідного виробника віконних систем на

лонний прокат.

Завдяки чітко сформульованим вимогам та злагодженості нашої команди, ми змогли створити унікальний проєкт соціального офісу у місті Маріуполь. На жаль, наш проєкт пройшов лише до півфіналу, де ми отримали нагороду від партнера SSAB.

світовому ринку, у зв'язку з тим що у Маріуполі досить довга і морозна зима, а такі вікна знижують витрати на опалення.

На здійснення задуму екстенсивної зеленої покрівлі нас надихнула норвезька промислова група PROTAN, ми обрали їх продукцію, та саме їх вузли ми використали у нашому проєкті.

Але найголовніше у будь-якій будівлі - це несучі конструкції. Наш вибір - METINVEST, а саме їх високоміцний товстолістовий прокат та холоднокатаний оцинкований ру-

Ми дуже дякуємо організаторам конкурсу за таку можливість самореалізації, отримання творчого досвіду, а також велику кількість знань та нових корисних знайомств на конференції присвяченій, фінальному етапу конкурсу.

**ЧОРНА Л.В., к.т.н., доцент,
ГОРМАХ Г.Д., асистент
кафедра Архітектурних
конструкцій
КОСТИРЄВА П.,
студентка гр. А-227**

**ЧИТАЙТЕ ГАЗЕТУ "КАДРИ - БУДОВАМ" НА ОФІЦІЙНОМУ САЙТІ
ОДЕСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ**

odaba.edu.ua

БІБЛІОТЕКА

Періодичні
видання

Газета
«Кадри-будовам»

ЛІТЕРАТУРНИЙ ГЕНІЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Стаття присвячена 150-річчю від дня народження письменниці та поетеси, що буде відзначатися у 2021 р.

Лариса Петрівна Косач-Квітка (літературний псевдонім Леся Українка) народилась в дворянській родині 13 (25) лютого 1871 р. у Новограді-Волинському. Дитячі роки

провела на Волині в Луцьку та у с. Колодяжне під Ковелем.

З дитинства Лесею оточували високоосвічені люди. Її дядьком був видатний учений та громадський діяч М. Драгоманов. В будинку Косачів часто проводились тематичні творчі вечори і домашні концерти, на які збиралися письменники, художники і музиканти. Леся дуже любила музику. Рояль їй купила мама, коли дівчинці було 5 років. Але хвороба на туберкульоз у 9 років змусила її місяцями лежати у ліжку з загіпсованими руками і ногою. В цей період, коли Леся слухала фортепіанну музику, впевнено відбивала вільною від гіпсу ногою такт, таким чином уявляючи собі, що грає на роялі.

Найближчим із братів та сестер до Лесі був Михайло. Через їх нерозлучність і міцну дружбу в родині їх називали «Мишелося».

У 6 років Леся навчилась шити й вишивати. На свята в неї завжди знаходились подарунки для всієї родини, вишиті власною рукою. У січні 1876 р. мати, О. Косач, з дітьми Михайлом і Ларисою приїхали до Києва, щоб попрощатися з дядьком М. Драгомановим перед його вимушеною еміграцією.

М. Драгоманову належить одна з провідних ролей у формуванні племінниці згідно зі своїми соціалістичними переконаннями, ідеалами служіння батьківщині. Він допомагав їй як літературний критик і фольклорист. Отже, Леся Українка мала винятково сприятливі обставини для шліфування вродженого мистецького хисту. Дядько вплинув на обрання псевдоніму майбутньої письменниці. Псевдонім «Українка» з'явився

у 1884 р., коли Лесі було лише 13 років. М. Драгоманов підписувався «Українець», тож дівчина і обрала собі такий самий псевдонім, а Лесею її лагідно називали у сім'ї.

До 5 класу Леся навчалась вдома за програмою, яку для неї розробила мати, вважаючи дівчинку слабшою у навчанні за всіх своїх дітей. Однак, будучи 9 років від народження, майбутня поетеса написала підручник для своєї молодшої сестри Ольги «Стародавня історія східних народів».

7 (19) листопада 1878 р. за наказом міністерства внутрішніх справ батька Лесі, П. Косача, перевели на роботу до Луцька за незаконні дії, а через рік він перевозить туди всю родину. Але на цьому арешти не припинились. В березні за замах на шефа жандармів Дрентельна арештовують тітку Лесі Олену Косач, а у 1881 р. засилають до Сибіру на 5 років.

Дарунок Волинському краєзнавчому музею збагатив його зібрання на раритети – книги Лесі Українки «Вавилонський полон. На руїнах» (Українська накладня Київ – Берлін, без року), її ж «Неопубліковані твори», які з рукописів підготувала до друку Марія Деркач

Під час перебування в Галичині та на Буковині в 1891 р., Л. Українка познайомилася з багатьма визначними діячами Західної України: І. Франком, М.Павликом, О. Кобилянською, В. Стефаником та ін. Її соціально-політичний світогляд остаточно сформувався у 1894 – 1895 рр. під час тривалого перебування в Софії в гостях у М. Драгоманова.

Леся Українка цікавилась іноземними мовами і володіла українською, російською, польською, болгарською, німецькою, французькою мовами, робила переклади з давньогрецької, німецької, англійської, французької, італійської та польської мов.

Останні роки життя письменниці пройшли в активному лікуванні в Єгипті й на Кавказі. Проте вона все одно працювала разом з чоловіком.

«До тебе, Україно, наша бездольна мати, струна моя перша озветься. І буде струна урочисто і тихо лунати, І пісня від серця до серця поллеться»

Леся Українка

На кошти родини була організована етнографічна експедиція Ф. Колесси, в ході якої були зроблені одні з перших аудіозаписів кобзарів. Паралельно Л. Українка багато працювала над драмами. Оточення вважало тендітну письменницю сильною духом жінкою. Сам І. Франко називав її «єдиним мужчиною в нашому письменстві».

Цікавим та різнобарвним був творчий шлях письменниці. Драматичні твори Леся почала писати з 5 років. Перший вірш «Надія» дівчина написала у 9 років, вражена звісткою про арешт тітки.

Ліричну спадщину Лесі Українки можна поділити на особисту, пейзажну та громадянську. Її перші

Франко високо оцінив громадянську лірику поетеси: «Від часу Шевченкового «Поховайте та вставайте» Україна не чула такого сильного, гарячого, поетичного слова, як із уст цієї слабосильної, хворої дівчини...». Велику мистецьку цінність у творах Лесі Українки становить уміле використання фольклорних мотивів та образів, творення символів («зірка провідна», «темна ніч», «гора крута — крем'яна»). Поєми останніх років життя «Русалка», «Самсон», «Місячна легенда», «Роберт Брюс, король шотландський», «Ізоolda Білорука» засвідчують обізнаність авторки зі світовою класичною літературою, історією, зокрема творчістю Байрона та В.Скотта.

Леся Українка є автором драматичних творів «Блакитна троянда», «Одержима», «Кассандра», «У катакомбах». До найвизначніших творів Лесі Українки належать драми «Камінний господар» і «Лісова пісня».

Її герої не знають зневіри, песимізму, вони відповідальні не лише за свою долю, а і за долю країни. Створюючи нові постаті, Леся Українка наділяє їх здатністю йти проти буденної масової свідомості та пропонувати власне світобачення, новий неторований шлях розвитку. В усій її творчості домінує співвідношення романтичного героїзму та тверезого прагматизму, їх взаємодія, боротьба та конфлікти між ними.

Леся була збирачем та виконавцем народних пісень. В її репертуарі були історичні, козацькі, рекрутські, ліричні, побутові, коліскові, дитячі, жартівливі, баладні, танцювальні, календарно-обрядові пісні та пісні

твори написані під впливом таких письменників, як-то: М. Драгоманов, Г. Гейне, П. Куліш, О. Пчілка, М. Старицький, Т. Шевченко. Леся Українка загострила увагу читача до ідеологічних проблем, поповнила літературу інтелектуалізмом та посирила її психологічний зміст.

Приклад сильної волі, бажання боротьби знаходимо у відомих поезіях «Слово, чому ти не твердая криця...» та «Contra Spem Spero». І.

з казок.

Леся Українка померла 19 липня (1 серпня) 1913 р. на 43-му році життя у містечку Сурамі в Грузії. Сьогодні її внучаті племінники живуть у Швейцарії та США. Пам'ятники Лесі Українці встановлені у Торонто, Клівленді, Батумі, Саскатуні.

**МАКУШИНА Г. І.,
к. і. н., доцент кафедри
Українознавства**

ТВОРЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ ДОКТОРА АРХИТЕКТУРЫ, ПРОФЕССОРА А. Б. РАЛЛЕВА (1945 – 2005)

К 75-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

Емблема Української академії архітектури. Гобелен д.арх., професора О.Слепцова

13 марта исполнилось 75 лет со дня рождения доктора архитектуры, профессора, действительного члена ICOMOS, члена-корреспондента Украинской Академии архитектуры Александра Борисовича Раллева (13.03.1945 – 11.10.2005). К сожалению, он ушел из жизни четырнадцать с половиной лет назад. Но жива светлая и благодарная память о выдающемся ученом, историке архитектуры и художнике.

Четырнадцать лет назад, в марте 2006 года состоялось открытие в Одесском Доме-Музее им. Н. К. Рериха посмертной персональной выставки художественных произведений А. Б. Раллева. Большой интерес посетителей выставки вызвали мастерски исполненные художником пейзажи, портреты, изображения памятников архитектуры Украины и других стран, в которых ему посчастливилось побывать. В разные годы он посетил: Болгарию, Грецию, Индию, Италию и Ватикан, Йемен, Ливан, Сирию, Турцию, а также все республики бывшего СССР. Это были отнюдь не только туристические поездки. Например, в городе-побратиме Одессы – Генуе он выступал перед зарубежными коллегами и студентами с докладом на французском языке; в Индии старался увидеть и обследовать те древние памятники, которые не всегда попадают в поле зрения обычного экскурсанта. И всегда впечатления от увиденного находили отражение в его картинах. Но, наверное, одними из самых плодотворных и насыщенных художественным творчеством, были дни, когда, ненадолго вырвавшись из привычной круговерти будней, он, в тиши карпатских курортов, писал свои акварели. Многие десятки работ стали результатом такого активного отдыха. Среди них не только пейзажи, но и портреты.

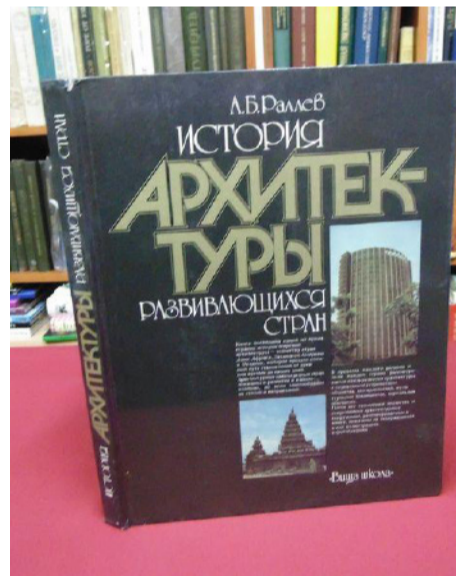
Профессор А. Б. Раллев в своём рабочем кабинете. Архитектурно-художественный институт Одесской государственной академии строительства и архитектуры. 2005 год. Фото В. А. Фильченко

В 1999 году в Ореховой гостиной Одесского Дома ученых проходила выставка художественно-графических произведений А. Б. Раллева «Взгляд Архитектора». На той выставке экспонировалось более тридцати работ, в числе которых: акварели «Панорама Стамбула» (1988), «Весна в Архангельском. Подмосковье» (1982), «У развалин храма в Гарни I в. н. э.» (1968), «Затмение солнца над Карпатами в Трускавце» (1999). Следует отметить и такую грань художественного дарования мастера, как картины в жанре ню. Архитектурная и художественная общественность города, многочисленные гости и посетители выставки, открытие которой состоялось 8 сентября 1999 года, отметили тогда высокий уровень представленных живописных и графических произведений.

Родился будущий ученый в Одессе. Несколько лет, вместе с родителями, провёл в городе на Неве – сокровищнице мировой культуры. Большая часть солдатской службы Александра прошла в ещё одном всемирно-известном культурном центре – Дрездене. На заре своего профессионального восхождения он говорил: «Моя мечта – архитектура...». Верность мечте и преданность избранному пути, целеустремленность и титаническая работоспособность – вот качества, которые вызвали восхищение его коллег и учеников.

Уход из жизни этого замечательного ученого, педагога и художника стал невосполнимой

утратой для одесской архитектурной школы, становлению и развитию которой он посвятил более трёх десятилетий. Печальное известие о его кончине трагически совпало с торжествами по случаю 75-летия ОГАСА...

Сегодня актуальной задачей является очень внимательное и бережное отношение к творческому наследию профессора А. Б. Раллева и его активное использование в деле подготовки новых поколений зодчих. А наследие это велико и весомо. Следует отметить, что в 2020 году исполнится тридцать четыре года со дня выхода в свет книги А. Б. Раллева «История архитектуры развивающихся стран» (Киев: Вища школа, 1986), - учебного пособия для студентов, обучающихся по специальности «Архитектура», за которую её автор был удостоен Серебряной медали ВДНХ СССР. В этом году также исполнится двадцать четыре года со

дня защиты Александром Борисовичем докторской диссертации на тему «Эволюция объёмно-пространственных форм в архитектуре арабских стран Ближнего Востока» (1996) и девятнадцать лет со дня присвоения ему ученого звания профессора (2001). Общее же количество опубликованных А. Б. Раллевым научных работ превышает сотню. К числу наиболее значительных сам он относил такие труды как: «Архитектура Эквадора» (1985, в соавторстве), «Культура стран Центральной Америки» (1996, в соавторстве), «Энциклопедия Пакистана» (1992, в соавторстве), «Культурні будівлі та споруди різних конфесій» (2002, в соавторстве). Профессор А. Б. Раллев в 1999 году создал сборник научных трудов «Проблемы теории и истории архитектуры Украины», который успешно издаётся более двух десятилетий.

Как член коллегии Одесской Областной организации Украинского общества охраны памятников истории и культуры, профессор А. Б. Раллев своим авторитетом серьезно укреплял позиции нашей организации. Страстный защитник архитектурного наследия, он смело выступал против варварского отношения к памятникам зодчества. Достаточно вспомнить, какую принципиальную позицию занял он при публичных обсуждениях проекта «реконструкции» таких значительных памятников зодчества как здания гостиниц «Большая Московская» и «Спартак», расположенных в самом сердце нашего города – на улице Дерибасовской. Для осуществления и продвижения «прогрессивной» идеи о том, что объёмы этих замечательных памятников старой

Одессы могут быть превращены в постаменты для многоэтажных стеклянных монстров, из Испании был приглашен архитектор Альберто Фойо Эскрибано. 23 марта 2004 года огромная аудитория Ст-201 Одесской государственной академии строительства и архитектуры была до отказа заполнена людьми – студентами и преподавателями Архитектурно-художественного института, других подразделений вуза, а также архитекторами,

Первый выпуск сборника научных трудов "Проблемы теории и истории архитектуры Украины", увидевший свет в 1999 г.

Скульптурная композиция, венчающая дом Либмана, Одесса

ставрировать, а не губить, была пронизана такой болью, что казалось – ещё немного, и сердце его не выдержит. Когда Александр Борисович умолк, раздался шквал аплодисментов. Аплодировали студенты – будущие архитекторы... Футуристическим экспериментам гостей с Пиренейского полуострова и их отечественных заказчиков не было суждено осуществиться... Однако, замечательное творение Л. Влодека было впоследствии реконструировано и увенчано массивной

многоступенчатой крышей-мансардой. Здание гостиницы «Спартак» (ранее «Империал») на ул. Дерибасовской – произведение архитектора Ф. В. Гонсиоровского – варварски уничтожено (сносено).

Можно лишь представить, как реагировал действительный член ICOMOS А. Б. Раллев, когда, фактически под окнами его квартиры, в Пале Рояле орудовали строители, дерзнувшие вознести главу своего творения (жилого дома для богатых людей) выше жемчужины мировой архитектуры, нашего сокровища и нашей гордости – здания Одесского академического театра оперы и балета. Сколько миллионов народных денег было затрачено на то, чтобы подвести под здание театра надёжное основание и не допустить его гибели?! И осмелиться (и позволить) тут же водрузить в нескольких метрах от него громадину нового строения!... Он говорил об этом открыто и смело. Но, как жаль, что часто подобная позиция так и остаётся «гласом вопиющего в пустыне»... Что ж, теперь он уже

Скульптурная группа "Амур и Психея", сквер Пале-Рояль, Одесса

специально приехавшими в Alma Mater для того, чтобы присутствовать на лекции-презентации названного западноевропейского специалиста. Тема лекции была заявлена следующая: «Традиции и современность в архитектуре и градостроительстве». Фактически же выступление испанца стало пропагандой «смелого эксперимента» с ценнейшими объектами культурного наследия Одессы. Когда дело дошло до обсуждения предлагавшегося проекта и легших в его основу идей, слово попросил профессор Раллев. Его глубоко аргументированная речь, направленная против посягательств на памятники, которые следует всемерно оберегать и ре-

Гостиница "Большая Московская", ул. Дерибасовская, фото нач. XX в.

Многоступенчатая надстройка-мансарда, искажившая облик ценного памятника архитектуры

не сможет возвысить свой голос в защиту того, что ещё не разрушено и не исковеркано. Но остаётся надежда, что зёрна любви к прекрасному, которые он так щедро передавал своим ученикам, прорастут в их душах и они, в свою

очередь, встанут в ряды друзей и защитников памятников зодчества.

Для существенной активизации использования творческого наследия профессора А. Б. Раллева в процессе подготовки архитекторов в Архитектурно-художественном институте (АХИ) ОГАСА и популяризации этого наследия, по нашему мнению, следует:

1. Издать в полиграфической (с цветными иллюстрациями) и в электронной форме (CD) научный каталог его художественных произведений. (Значительная часть работы по его подготовке уже осуществлена под руководством А. Б. Раллева);

2. Издать в виде книги (монографии) его докторскую диссертацию на тему «Эволюция объёмно-пространственных форм в архитектуре арабских стран Ближнего Востока», для того, чтобы сделать её доступной более широкому кругу научных работников, исследователей, специалистов;

3. Установить на доме, в котором жил профессор А.Б. Раллев (на фасаде, выходящем на Театральный переулок) и в здании Архитектурно-художественного института ОГАСА мемориальные доски с его портретными изображениями, увековечивающие память о выдающемся ученом;

4. Всемерно способствовать сохранению, развитию и регулярному изданию сборника научных трудов АХИ ОГАСА «Проблемы теории и истории архитектуры Украины», основанного А. Б. Раллевым;

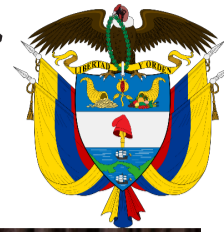
5. Внести коррективы и обновить экспозицию в Музее ОГАСА, посвященную истории становления и развития Архитектурно-художественного института, отметить роль личности профессора А.Б. Раллева, его вклад в укрепление авторитета и вывод на лидирующие позиции одесской архитектурной школы.

Сохранение добрых традиций и преемственность положительного опыта обучения и воспитания будущих архитекторов в духе уважения к наследию мастеров прошедших веков, творческого осмысления и использования многовекового опыта предшественников и любви к искусству – это лучший памятник профессору Александру Борисовичу Раллеву.

**Юрий ПИСЬМАК, член
Правления и Научно-методического совета
Одесской областной
организации Украинского
общества охраны памятников
истории и культуры**

«ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ДО МИРУ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ЗЛАГОДИ» (УКРАЇНСЬКО-КОЛУМБІЙСЬКА ВИСТАВКА В ОДЕСІ)

Промова директорки Одеського обласного центру української культури Валентини Вітос на відкритті виставки

«Жива традиція – живі знання – жива культура – жива Україна!»

27 лютого о 15:00 у виставковій залі Одеського обласного центру української культури (на вул. Польській, 20) відбулося урочисте відкриття українсько-колумбійської виставки «Охорона традиційних ремесел і мистецтв як запорука миру». Виставка є спільною ініціативою Національної академії мистецтв України, Міністерства культури Колумбії, Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Центру розвитку «Демократія через культуру», Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської ОДА та Одеського обласного центру української культури. В основу її покладена успішна практика Колумбії з охорони нематеріальної культурної спадщини «Стратегія з охорони традиційних ремесел заради побудови миру», яка 2019 року внесена ЮНЕСКО до Реєстру кращих охоронних практик.

Одеський обласний центр україн-

ської культури презентує найкращі зразки елементів Нематеріальної культурної спадщини Одещини, які гідно відображають мистецьке надбання національної культури нашого регіону.

Гасло пропонуваної виставки «Жива традиція – живі знання – жива культура – живий світ» вказує на визначальну роль культури, традиційних знань і навичок – що передаються від покоління до покоління, видозмінюються, осучаснюються – в розвитку сучасного суспільства, досягненні соціальної злагоди, побудові миру. Відштовхуючись від люб'язно наданої Міністерством культури Колумбії візуальної та текстової презентації їхньої програми, що розвивається в 11 містах Колумбії, ООЦУК дав можливість познайомитися з українською практикою, що дозволяє скласти не менш успішну програму творчого шляху до миру й соціальної злагоди в Україні.

Національна програма охорони традиційних ремесел, ініційована Міністерством культури Колумбії є

Незгасаюче сяйво народної культури

Майстер-клас з писанкарства проходив у рамках міжнародної виставки

однією з опор політики з охорони нематеріальної культурної спадщини Колумбії та усїєї Латинської Америки. В її серцевину покладена стратегія «Культурний інструментарій миру».

Виставка презентувала колумбійський досвід й можливості України в цьому напрямку, оскільки кожна місцевість додає свій зразок живої

культури, а отже, представляє людей різних національностей і віку, які є культурними амбасадорами миру.

Виставка проходила з 27 лютого до 11 березня 2020 року щодня, крім суботи та неділі, з 10:00 до 16:00 за адресою: м. Одеса, вул. Польська, 20, виставкова зала Одеського обласного центру української культури.

ЧИ ВІДБУДЕТЬСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ З ПІД ВАРТИ ОДЕСЬКОГО ШЕДЕВРА КАРАВАДЖО?

27 лютого 2020 року в Одеському музеї західного та східного мистецтва відбулася прес-конференція, присвячена долі знаменитої картини великого Мікеланджело Мерізі да Караваджо "Взяття Христа під варту", яка була викрадена з музею в 2008 р. На прес-конференції виступили в. о. директора музею І. Б. Поронік (випускник Архітектурного фа-

культету ОІБІ) і заступник директора з наукової роботи І. Ю. Глебова. Вони повідомили, що в даний час полотно перебуває на реставрації в Національному науково-дослідному реставраційному центрі у Києві. Однак картина продовжує залишатися в статусі речового доказу, у зв'язку з тим, що суд над зло-

чинцями ще не закінчений (майже через 12 років після скоєння злочину!). Після прес-конференції з лекцією про результати своїх досліджень картини і її провенанс виступила доктор Наталія Чечікова (університети Феррари і Болоньї). Слід відзначити, що на усьому пострадянському просторі (близько 1/6 суходолу земної поверхні) були відомі лише дві картини Караваджо: в Одеському музеї західного та східного мистецтва і в Державному Ермітажі в Санкт-Петербурзі. Після минулої реставрації, атрибуції і експонування в Мілані, одеський шедевр Караваджо був оцінений провідними італійськими експертами у 360 000 000 доларів США. Після зникнення шедевра деякі «знавці» стали

ставити під сумнів авторство великого митця. А яке покарання передбачене за такий зухвалий злочин проти держави і її народу? І коли нарешті картина повернеться на своє законне місце в одеський музей?

Юрій ПИСЬМАК,
мистецтвознавець